

Julkisuutta median välityksellä

Per Rosenberg

Vuoden 2002 aikana anestesiologia / anesthesiologi saavutti uutiskynnyksen Suomessa ainakin kolme kertaa.

1. Viime kesänä lehdistö ja televisio innostuivat siitä, että eräs anesthesiologi oli kieltäytynyt suorittamasta ”synnytyspuudutusta” (epiduraalialgesia) naiselle, jonka ristiselässä oli tatuointi. Tämän media-ahdistelun seurauksena jouduin suorittamaan asiantuntija-tiedusteluja tatuoinneista ja niihin liittyvistä riskeistä. Tietyissä eteläisissä maissa ja muuallakin, mikäli hygieniasta ja aseptiikasta ei ole huolehdittu, hepatiitti B virustartuntariski on suuri. Suomessa hepatiitti ei näytä olevan tatuointeihin liittyvä riski.

Toinen selvitykseni kohde oli tatuointivärien kemikaalikoostumus. Väreissä on osittain samoja kemikaaleja kuin tukanvärjäysaineissa ja joissakin väreissä on metalleja, esimerkiksi elohopeaa. Yhtään tutkimusta, jossa olisi selvitetty näiden tatuointiväri-aineiden neurotoksisuutta ei ole julkaistu. Anafylaktisia ja anafylaktoidisia iho-reaktioita sen sijaan on kuvattu kirjallisuudessa, ja yksittäisiä tapauksia on hoidettukin myös HYKS:n Iho- ja allergiasairaalassa.

Minkä tahansa neulan vieminen iholta epiduraali- tai selkäydinnestetilaa vie mukanaan kudospalasia matkalta, ja niin kuin kollega Risto Puolakan väitöskirjassa (v. 2001) voitiin osoittaa, myös desinfektioainetta iholta. Näin ollen on loogista myös olla työntämättä neulaa tatuoinnin lävitse epiduraali- tai spinaalipuudutusta suoritettaessa.

2. Lokakuussa Myyrmäen pommiräjähdyksen yhteydessä lehdistö ja televisio kohdistivat erityistä positiivista huomiota alueellisen ensihoidon tehokkuuteen. Medi-Helin lääkärihelikopteriyksikkö oli nopeasti paikalla ja pian sen jälkeen myös Helsingin Pelastuslaitoksen lääkäriyksikkö. Tehokasta toimintaa, hyvää organisaatiota ja yhteistyötä yksiköiden välillä on keuhuttu. Molemmissa pelastusyksiköissä toiminnasta vastasi anestesialääkäri (Ilkka Virkkunen ja James Boyd) ja vaikutteita alaamme erityisesti korostettu tiedotteissa ja uutisissa, asiantuntevat lääketieteelliset tahot ovat kuitenkin ymmärtäneet antaa kiitosta myös ensihoidon perustana olevalle anesthesiologian ja tehohoidon erikoislääkärikoulutukselle.

3. Moskovan teatteriyleisön ja sen kaappaajien tainnutus anestesiassa käytetyillä lääkkeillä oli venäläisten viranomaisten mielestä suuri menestys, mutta lääketieteellisesti varsin surkea esitys. Kuten aivan viimeaikaisistakin kirjoituksista ilmenee, ainekoostumusta on pidetty valtiosalaisuutena mutta on viitattu opioidin ja inhalaatioanestesia-aineen yhdistelmään. Inhalaatioanestesia-aineesta tuskin voi olla kyse kun huomioidaan se nopeus millä kaappaajat ja osa kaapatuista menettivät tajuntansa. Luultavasti hengissä säilyneet henkilöt olisivat jälkepäin muistaneet oudon hajun mikäli esimerkiksi halotaania olisi käytetty. Sen sijaan opioidit vaikuttavat myös nenän limakalvolle suihkeena annosteltuina. Aerosolina fentanyl ja sitä vielä voimakkaammat johdokset (esim. 3-metyyli-fentanyl) vaikuttavat hyvin nopeasti hengitysteihin joutuessaan. Anestesiologina tietenkin ihmettelee sitä, ettei kaappattujen uhrien ilmäteitä voitu ajoissa turvata

ja hengitystä avustaa. Ilmeisesti ei myöskään ol-
tu varauduttu opioidi-antagonistin (esim. nalok-
sonin) pikaiseen ja runsaaseen tarpeeseen.

Vuonna 2003 ainakin yksi tapahtuma tulee saa-
vuttamaan uutiskynnyksen Suomessa. Se on Poh-
joismainen Anestesiologian ja Tehohoidon kongres-
si (SSAI 2003) Helsingissä 16.–20.8.2003. Kong-
ressista on ilmoituksia sekä Finnanestissa että Acta
Anaesthesiologica Scandinavica. Pyydän huomio-
maan, että informaatio kongressista ja ohjelmasta,
rekisteröityminen ja tieteellisen abstraktin lähettä-
minen tapahtuvat sähköisesti. Lopuksi kaksi tärke-
ää tiedotetta: 1) Internet kotisivut www.congrex.fi/ssai2003 2) abstraktien viimeinen jättöpäivämää-
rä on 30.4.2003. Kongressisymposiumien aiheisiin

liittyvät tieteelliset esitykset sijoitetaan symposiumi-
en lomaan.

Kehottaisin myös tutkijoita huomiomaan tutki-
muspalkintokilpailun, jossa kolmen parhaan tutki-
muksen esittäjät, Radiometer yhtymän myöntä-
män rahapalkinnon lisäksi tulevat saamaan mat-
ka- ja majoituskorvauksen, sekä vapautuksen kon-
gressin osallistumismaksusta. Tähän kilpailuun
lähetetään omat abstraktit 15.4.2003 mennes-
sä (ohjeet kotisivuilla). Kannattaa osallistua. □

Per Rosenberg
professori
Helsingin yliopisto

Seppo Lauritsalo

